
TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

D Y S P E P S I A.

5

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,

DE

D Y S P E P S I A;

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

ARTHURUS JACOBUS O'CONNOR,

HIBERNUS,

Regiae Physicae Societatis Socius Honorarius,

Et Praefes Annuus.

“ *Discite, non inter lances, mensasque nitentes,*

“ *Cum stupet insanis acies fulgoribus, et cum*

“ *Acclinis falsis animus meliora recusat;*

“ *Verum hic impransi mecum disquirere. Cur hoc?*

“ *Dicam si potero.*”—HORAT.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,XCV.

JOHANNI CALLANAN,

Viro

Omnium hominum consensu,

Viduarum agnitione,

Orbitorum precibus,

Pauperumque gratibus,

Apud Corcagiam;

Artem Medicam

Castè, doctè, et prudenter exercenti;

Non propter amicitiam ejus monstratam,

Sed potius

Patri charo, fratri benigno, gentisque

Humanae custodi

In pignus consecrat

AUCTOR.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

D Y S P E P S I A.

HUNC morbum sic describit Cullenus:

“ Anorexia; nausea; vomitus; ructus;
“ ruminatio; cardialgia; gastrodynia; paucio-
“ ra (saltem) vel plura horum simul concurren-
“ tia, plerumque cum adstricta alvo; et sine ul-
“ lo, vel ventriculi ipsius, vel aliarum partium
“ morbo.”

HISTORIA MORBI.

Dyspepsiae historiam accuratam dare, esset difficile; namque symptomata ejus in regulari progressu, fere nunquam apparent; ea tamen quae frequentius occurrunt, paucis verbis recitabo. Cum morbus primum aggreditur, sensus plenitudinis vel ponderis circa ventriculum; aut anxietatis ad praecordia, semper post sumptionem cibi excitantur. Ructus primo acidi aut amari, (et morbo provento) rancidi aut putridi aegrum vexant. Tormina ventris; gastrodynia; anxietas magna; ejectio per os materiae tenacis; post eructationes, aliquando occurrunt. Nonnulli una secundave hora post cibum

cibum sumptum, ingesta sua iterum manducant. Serius aut ocyus, vultus pallescit; solida laxa fiunt; vires languescunt; sensus lassitudinis oritur; atque aeger omnem motum averfatur. Cephalalgia aut vertigo saepe oritur, post cibum praesertim. Animus irritabilis fit, et levibus causis dejectus. Diarrhoea perraro; saepissime alvi constipatio comitatur. Ictus arteriarum plerumque debiles sunt; et nonnunquam celes et debiles fiunt. Cutis sicca est, et aegrotus de sensu frigoris (praecipue extremorum corporis) queritur. Anima foetida evadit, lumina hebescent; somnia horrida exhauriunt vires aegri; ac saepe materiae crudae evomuntur; et denique hydrops generalis, finem vitae imponit.

D I A G N O S I S.

Morbi, qui cum dyspepsia similitudinem habent sunt, *hypochondriasis*; *chlorosis*; *arthritis atonica*; et *scirrhus pylori*; de tribus tamen posterioribus tantum differendum est*.

Chlorosis.—Appetitus praeternaturalis, aut illud desiderium rei non esculentae; cutis pallor; flacciditas corporis, et menstruorum retentio ab morbi initio, distinguunt hunc ab dyspepsia.

Arthritis

* Adhuc disputatur, num hypochondriasis et dyspepsia iidem morbi sint; hinc non liquet nobis dirimere.

Arthritis atonica.—Hic, dolor de improvise impetum facit; majoreque vi; antevenerunt podagrae symptomata, aut saepe labes haereditaria in causa est.

Scirrhus pylori.—Dolor est magis fixus hic, et sensum caloris dat circa regionem pylori; vomitus post cibum semper urget; dolor saepe sentitur, scrobiculo cordis presso; atque is fere semper tumet.

CAUSÆ REMOTÆ

Duplices sunt; quae ventriculum specialiter infirmant; et quae totum systema, vel partes ejus primum; et inde ventriculum debilitant.

Hae

DE DYSPEPSIA.

Hae sunt, sedantia varia, seu narcotica; quaedam tonica seu amara; vel stimulantia; vel relaxantia*. Quae in systema totum agunt, vel in partes speciales ejus, sunt, vita sedentaria; pathemata mentis; temperies frigida cum humiditate juncta; somni excessus aut defectus; et omnia quae debilitant.

RATIO SYMPTOMATUM.

Anorexia, nausea, vomitus, tantum in gradu discrepant, et multas causas agnoscunt; quippe quae ventriculum ipsum laedunt; vel (secundum consensus leges) quae ipsum afficiunt, propter

* Prim. Lin. Pract. Cullen. vol. 3. ex pag. 237. ad pag. 239.

ter partes forsan remotas, prius affectas. Cibi appetitus saepe deficit ob exercitium neglectum; suppressa scilicet per cutem exhalatione, vel debilitato ipso ventriculo. Nausea et vomitus saepe oriuntur ab ventriculi irritatione aut distentione, uti ab onere cibi crudi; et ab aliis haud explicatis causis, ut ab animi affectibus.

Inflatio.—Aër cibo nostro inhaerens extricatur, inter concoctionem, et sanis absorbetur; sed debiles ventriculi hanc potestatem amittunt, hinc signa inflationis sequuntur.

Cardialgia.—Hic, sensus injucundus, ad cardiacam perceptus, plerumque producitur acido; vel materia alia acri, remora cibi in stomacho,

&c.

&c. Gastrodynia plurimis causis oriri potest; uti ab inflammatione, inflatione, acrimonia, et spafmo; sed revera frequentius ab spafmo; nam antispafmodicis tollitur.

Alvus adstricta accidit ob debilitatem ventriculi ad intestina transeuntem, motumque eorum peristalticum minuentem.

CAUSA PROXIMA.

Fere omnes hujus temporis medici consentiunt, debilitatem tunicae muscularis stomachi (mutatione succi gastrici induc̄ta) causam proximam dyspepsiae esse.

PROG-

P R O G N O S I S.

Si diu perstiterit Dyspepsia, raro mederi potest; attamen fere semper lenitur. Junioribus quam aetate proVectis magis faustus erit; sed si causae remotae diu applicatae sint, et symptomata morbi pertinacia evadant; tunc nulla aetas impedit quin prognosis minus fausta sit, et hydrops vel cachexia generalis semper metuenda est.

M E T H O D U S M E D E N D I

In tria consilia dividitur: *1mo*, Causas remotas amovendi; *2do*, Graviora symptomata levandi; *3tio*, Tonum ventriculi restituendi.

Ad primum quae attinent sufficiat dicere, quod, cum possimus, in omni casu debemus, causas remotas amovere; sed vix, aut ne vix quidem possibile est vincere pertinaciam hominum. *Anxietas et nausea.* Cum prior oriatur ab suppressa exhalatione cutis; exercitatione apta prospere tollitur. Sed cum ambae harum orientur ab colluvie in ventriculo, inedia modica forsan efficax sit; si non emetica lenia utenda sunt. *Vomitus.* Cum hic sponte occurrat, promovendus est; cum aliter accidat, excitandus est infusione chamaemeli, ipecacuanae, &c.

Cardialgia, saepe glycyrrhizo compescitur: Si alvus adstricta sit; tunc antacida purgantia ut magnesia, idonea sunt; si tamen alvi fluxus
adfit,

adfit, tunc potio cretacea, vel aqua calcis sunt eligendae. Gastrodynia item demulcentibus levatur; sed aether, moschus, aut opium multo plus valent. Alvi constipatio amovenda est, laxantibus ventriculum quam minime infirmitatibus; uti electuario fennae, vel sulphuris, pilulis aloes cum rheo, &c. Tonum ventriculi restituere, praeparata ferri in usu diurno sunt, veluti limatura vel rubigo; et ne stomacho ingratae sint, aromatibus commode junctae sunt; atque aquae minerales ferrum solutum continentes, ut tonica potentia laudantur.

Amara. Haec omnia effectus roborantes edunt; praecipua sunt, radix gentianae; columbae; lignum quassiae; flores chamaemeli;

cortex

cortex aurantiorum; angusturiae; Peruvianus, &c. Astringentia merito cum roborantibus annumerantur, praesertim amaris conjuncta; et tale remedium cortex Peruvianus est.

EXERCITIUM.

Hoc omnium remediorum utilissimum est, nam sine illo, alia inutilia essent. Si vires aegri finant, equitatio aut ambulatio optima sunt; si non, peregrinatio maritima videtur melius accommodata esse. Balneum frigidum caute adhibitum vi maxima roborante pollet. Si rubor, calor, et humiditas cutis; bonus cibi appetitus, bonaque concoctio ejus sequuntur, brevi tempore post usum balnei; tunc salutare esse, vix dubitan-

dubitandum est. Attamen contra, tremor magnus membrorum; pallor vultus; ficcitas cutis; debilitas; spiritus demissi; nausea aut anxietas testantur, id, vel tam diu adhibitum; vel nimium frigidum; vel ex toto demum abstinendum esse.

FINIS.

